

Török Éva[1]: A „salátatörvények” alkotmányos helyzete az Alkotmánybíróság határozata fényében

Debreceni Jogi Műhely, 2006. évi (III. évfolyam) 2. szám, (2006. április)

Az Alkotmánybíróság teljes ülése 2006. február 14-én döntött arról az indítványról, amely kifogásolta, hogy a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló törvény (2004. évi CXXXV. törvény; a továbbiakban: Kötv.) több eltérő tárgyú, más törvény módosítását is tartalmazza. Az Alkotmánybíróság, tekintettel a jogszabály kiemelt jelentőségére, a 76/B/2005. többségi határozatát nyilvános teljes ülésen hirdette ki, bár a hirdetésen dr. Kukorelli István alkotmánybíró úr nem volt jelen. Az előadó dr. Kiss László[2] alkotmánybíró úr volt.

A költségvetési törvény előkészítésének, tárgyalásának és elfogadásának alkotmányos rendje sajátos, más, mint a többi törvényé. A költségvetési törvény szabályain kívül abban további rendelkezések nem szerepelhetnek. A taláros testület ezért megsemmisítette a Kötv.-nek azokat a rendelkezéseit, amelyek más törvényeket módosítottak. A határozat indokolása kimondja, hogy a megsemmisítés nem érinti a költségvetési törvénnyel módosított törvényeket. A határozathoz dr. Bihari Mihály, dr. Bragyova András és dr. Kukorelli István alkotmánybírók párhuzamos indokolást[3] írtak; dr. Bagi István, dr. Erdei Árpád, dr. Harmathy Attila és dr. Holló András alkotmánybírók pedig különvéleményt[4] csatoltak.

Az Alkotmánybíróság 76/B/2005. számú határozata jogszabály alkotmányellenességének utólagos megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány alapján született. A 11 tagú testület jelen esetben utólagos normakontroll keretében járt el, amely legjelentősebb és a gyakorlatban leginkább alkalmazott hatásköre.

Az alkotmányellenesség utólagos vizsgálatát - tekintve, hogy az actio popularis - bárki kezdeményezheti, függetlenül attól, hogy érinti-e, vagy sérti-e valamely alapjogát. Ilyen esetben az indítványozó a közérdeket képviselve az Alkotmánynak megfelelő jogállapot helyreállításáért lép fel. Az indítványban az Alkotmánnyal összefüggésben javasolni kell a jogi norma teljes vagy részbeni megsemmisítését. Amennyiben az Alkotmánybíróság az alkotmányellenességet megállapítja, lényegi szankcióként a jogi normát részben vagy egészben megsemmisíti. Főszabály szerint a hatályon kívül helyezés ex nunc hatályú, vagyis a hatálybalépés időpontja a Magyar Közlönyben való közzététel. Ebben az esetben a jogszabály megsemmisítése nem befolyásolja azokat a jogviszonyokat, amelyek a határozat közzététele előtt jöttek létre. A főszabály alól azonban vannak kivételek: a testület akár visszamenőleges, ex tunc, akár a jövőre nézve, pro futuro hatállyal is rendelkezhet a jogi norma megsemmisítéséről.[5]

Az Alkotmánybíróság a tárgyalt határozatában kimondta: a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény bevezető szövegének „valamint annak a végrehajtásához kapcsolódóan egyes törvények módosításáról” szövegrésze Alkotmányba ütközik, ezért azt e határozata közzétételének napjával megsemmisíti; a Kötv. egyes szakaszait a határozat közzétételének napjával, míg a 120. § (4)-(6) bekezdéseit 2006. december 31-ei (pro futuro) hatállyal semmisíti meg; ugyanakkor egyes szakaszok alkotmányellenességének megállapítására irányuló eljárást megszünteti.[6]

Az indítványt az MDF elnöke, Dávid Ibolya nyújtotta be 2005 januárjában azzal, hogy alkotmányellenesnek tartja az akkor elfogadott költségvetési törvényt. A Kötv.-nek csak a fele foglalkozott a 2005-ös költségvetéssel, míg a másik fele összesen 44 más törvényt módosított. Az indítványozó szerint az, hogy a jogalkotó „a Magyar Köztársaság 2005. évi

költségvetéséről szóló” cím alatt „elrejtve” a hatályos magyar jogrendszer több mint 40 törvényét is módosítja, ellentétben áll az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdésével: „a Magyar Köztársaság független demokratikus jogállam”. Az indítványozó szerint a törvénymódosításoknak sem közvetlen, sem közvetett kapcsolatuk, vagy összefüggésük sincs az éves költségvetést megállapító rendelkezésekkel. A közoktatási, az ügyészségi, az egészségügyi, a háziorvosi, a szerencsejáték, a köztisztviselői stb. törvények kizárólag olyan kérdéseket szabályoznak, amely szabályoknak a költségvetési törvényben való „elrejtése” jogbizonytalanságot eredményez a jogalkalmazók számára, és veszélyezteti a jogbiztonságot. Az MDF elnöke indítványozta annak általános érlel történő kimondását, hogy a jogalkotó kerülje el az ún. „salátatörvények” megalkotását. Salátatörvénynek nevezik az olyan javaslatokat, amelyek elfogadásával több más, egymástól teljesen független jogszabály is módosul.[7] A 44. törvény módosítása a jogalkalmazó számára szinte követhetlenné teszi a jogszabályok változását, veszélyeztetve ezzel az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében rögzített jogállamiságot. Az indítványozó mindezekre tekintettel azt állította, hogy a Kötv.-nek általa felsorolt rendelkezései, a jogalkotó által alkalmazott törvényalkotási megoldás miatt, az Alkotmány előbb említett bekezdésébe ütköznek, ezért kérte ennek megállapítását és az alkotmánysértő rendelkezések megsemmisítését.

Az alkotmányosság biztosításának kiemelkedő jelentőségű szerve az állami költségvetésről szóló törvény jellegének, természetének vizsgálatából indult ki. A Kötv., ha az elfogadás módját tekintjük, törvény, ha viszont a tartalmát, inkább egyedi pénzügyi döntések sorozata. E törvénynek ez a sajátos jogi jellege nem teszi azt lehetővé, hogy más törvényeket módosítson, de az is kizárt, hogy a Kötv.-t más későbbi törvény módosítsa. Az Alkotmány 19. § (3) bekezdés d) pontja szerint „az Országgyűlés megállapítja az államháztartás mérlegét, jóváhagyja az állami költségvetést és annak végrehajtását”. Azzal, hogy az Alkotmány e tárgykört külön kiemeli, érvényességi feltétellé teszi, hogy az Országgyűlést e kérdéskörrel elkülönített vita és külön szavazás során döntsön. Látható, hogy jelen esetben egy kiemelkedően fontos törvényhozási körrel van szó, a költségvetési törvények megalkotására nem a törvényalkotás általános szabályait kell alkalmazni, hanem az Államháztartási törvény (1992. évi XXXVIII. törvény; a továbbiakban Áht.) különös rendelkezéseit, annak 3. fejezetében tárgyalt hatásköri és eljárási szabályokat. Ezeken túl a Házasabálynak (46/1994. (IX. 30.) OGY határozat) is külön fejezete, „Különleges eljárások” cím alatt, tárgyalja „A költségvetési, a pótköltségvetési és a zárszámadási törvényjavaslatokra vonatkozó eljárás”-t. Mindezek alapján az Országgyűlés a költségvetés tárgyalásakor nem foglalkozhat más, a költségvetéstől idegen törvényhozási tárgykörökkel. Jelen esetben a taláros testület azt állapította meg, hogy a Kötv. indítványban támadott rendelkezései olyan életviszonyokra is hatnak, amelyek tárgyük szerint nincsenek kapcsolatban a Kötv.-vel. Mivel a Kötv. az Alkotmányban nevesített tárgykört szabályoz, semmilyen más törvény nem kapcsolódhat hozzá, így alkotmányellenesek a hozzá kapcsolt módosító törvények felhívott rendelkezései, melyeket az Alkotmánybíróság megsemmisített. A kapcsolódó törvények nem az előírt alkotmányos rendben kerültek megalkotásra, hiszen nem volt mód az esetleges módosítások előzetes, nyilvános megvitatására, az önálló tárgyalásra. Biztosítani kellett volna ugyanis az Alkotmány 35. §-ában előírt előkészítési és végrehajtási rendet.

Formálissá válhat a törvényalkotás, ha a Kötv. előkészítése és a benne foglalt más törvények előkészítési rendje összemosisódik. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy tulajdonképpen egy régi, rossz szokással áll szemben: az elmúlt 15 év során (különösen az utolsó 7-8 évben) gyakorlattá vált az a törvényszerkesztési eljárás, hogy a költségvetésről szóló törvények egyre nagyobb számban módosítottak a költségvetéssel csak áttételesen kapcsolatba hozható törvényeket. Az Alkotmánybíróság arra a kérdésre, hogy a Kötv.-hez kapcsolhatók-e egyáltalán törvénymódosítások, függetlenül attól, hogy azok tárgya kapcsolatba hozhatók-e a

Kötv.-vel, határozott nemmel válaszolt. Mindezekre tekintettel részleges közjogi érvénytelenség miatt alkotmányellenesnek minősítette és megsemmisítette a Kötv.-ben szereplő, különféle törvényeket módosító rendelkezéseket. A részleges közjogi érvénytelenség abban áll, hogy a Kötv.-nek kifejezetten a költségvetésről szóló részei alkotmányosak, de az ezen kívüli törvénymódosításoknál hiányzott a demokratikus törvényalkotás eljárási szabályainak a betartása. A Kötv.-nek ez a része kizárólag formai szempontból alkotmányellenes, a megsemmisítés nem érinti a módosított jogszabályokban foglaltakat. Az ezekre vonatkozó érdemi alkotmányossági vizsgálatot ugyanis, erre irányuló indítvány hiányában, az Alkotmánybíróság nem végezte el.

Tekintve, hogy a Kötv. 120. § (4)-(6) bekezdései folyamatban lévő jogviszonyokat érintenek, azokat a testület pro futuro (2006. december 31-ei hatállyal) semmisítette meg, hogy a jogbiztonság védelmében megfelelő időt biztosítson a megsemmisített rendelkezések helyébe lépő jogszabályok megalkotására.

A határozathoz, többek között, dr. Bihari Mihály[8] párhuzamos indokolást csatolt. Véleménye szerint a költségvetési törvény fogalmát részletesen, konkrétan értelmezni kellett volna, s az alkotmányellenesség kimondásának kizárólag az Alkotmány - már idézett - 19. § (3) bekezdés d) pontján kellett volna alapulnia. Az Alkotmány 2. § (1) bekezdését mellőzte, mivel nem tették világossá, hogy a szóban forgó törvénymódosítások miért sértik az itt lefektetett demokratikus jogállamiságot. Az elnök elkülönítette egymástól a költségvetési jog (a költségvetés elfogadásának joga a parlamenti jog jelentős eleme; a költségvetési jog több jogi normából áll: Alkotmány, költségvetési törvény, Áht., illetve ennek végrehajtási rendeletei és a Hárszabály), a költségvetés („a bevételek és a kiadások tételes számbavétele, mely pénzügyi, gyakorlati szempontból lényeges eleme az éves költségvetési törvényeknek”) és a költségvetési törvény fogalmát.[9] Ez utóbbi az államháztartás központi szintjének, a központi költségvetésnek és az államháztartás többi alrendszerének a kapcsolatát szabályozza. Alapvetően felhatalmazó törvényről van szó: az Országgyűlés felhatalmazza a Kormányt az előirányzott bevételek beszedésére és a kiadások teljesítésére.[10]

Ezt követően Bihari szerint azt kellett volna vizsgálni, hogy a költségvetési törvény ún. „tiszta tárgyú” törvény[11], avagy ún. „vegyes tárgyú”[12] törvény-e. A költségvetési törvény természeténél fogva „vegyes tárgyú” törvény, egymástól eltérő társadalmi viszonyokra hat. A célhoz kötöttség elve alapján e törvénynek az állami költségvetés bevételi és kiadási előirányzatainak magalapozása a célja; az ezt szolgáló törvények módosítása nem kizárt, de a törvénymódosítás nem szolgálhat idegen jogpolitikai célokat. Az idegen elemek „becsempészése” a jogalkotási eljárással való visszaélést valósít meg.[13]

Dr. Bragyova András[14] alkotmánybíró párhuzamos indokolásában kifejtette, hogy az Alkotmánybíróságnak az adott ügyben három összetartozó, ugyanakkor elkülönítendő alkotmányjogi kérdést kellett vizsgálnia: az alkotmányellenesség kérdése, a vegyes módosító törvények alkotmányossága és az alkotmányellenesség jogkövetkezmenyei. A Kötv. részleges alkotmányellenessége kizárólag az Alkotmány 19. § (3) bekezdésének d) pontja alapján állapítható meg. Ezért alkotmányellenes minden, e törvényben található, nem a 2005. évi állami költségvetéshez tartozó rendelkezés.

Ami a költségvetési törvényhez kapcsolt törvények alkotmányellenességét illeti, azt két összetartozó érveléssel lehet alátámasztani. Az egyik a költségvetési törvény, mint megnevezett alkotmányos hatáskör, amely érvényességi feltétellel teszi, hogy az Országgyűlés ezeket a kérdéseket másoktól elkülönítve döntse el. A másik a költségvetési törvény jogi jellege és különleges alkotmányos szerepe. A költségvetési törvény ugyanis nem hoz létre alanyi jogokat a jogalanyok számára, és nem is tud más törvényeket módosítani. A címzettek kizárólag állami szervek, amelyek a törvény felhatalmazása alapján a költségvetésben nekik

biztosított előirányzatot egyéb jogszabályok alkalmazásával és azoknak megfelelően használják fel.

A költségvetési törvényhez csatolt vegyes módosító törvény alkotmányellenessége kizárólag azon alapul, hogy ahhoz másfajta, nem költségvetési, rendelkezések alkotmányosan nem kapcsolhatók. Ezek a törvények önmagukban tehát nem alkotmányellenesek. Az Alkotmánybíróság gyakorlata a vegyes módosító törvényekre is irányadó eljárási korlátokat alakított ki. „Az Alkotmánybíróság megsemmisíti a jogszabályt, ha jogalkotási eljárás során olyan súlyos eljárási szabálytalanságot követtek el, amely a jogszabály közjogi érvénytelenségét idézte elő, illetőleg, amely másként nem orvosolható, mint a jogszabály megsemmisítésével.”[15] Ezzel összhangban „a jogalkotás során elkövetett eljárási alkotmányvétség a törvény tartalmi alkotmányellenességének hiányában is a törvény megsemmisítését vonhatja maga után.”[16] A törvényszerkesztés alkotmányos alapon akkor kifogásolható, ha a törvény „jelentős számú törvényt módosít”, amelyeket „semmilyen kimutatható logikai kötelék nem kapcsol egybe”, s „a módosítások jogtechnikai módja nehezíti teszi a változások lényegének megismerését”, továbbá, ha nem „kényszer szülte kivételről van szó”. [17] „A jogbiztonság elve megköveteli, hogy a jogalkotás, s ennek részeként a jogszabályok módosítása, hatálybeléptetése ésszerű rendben történjék, a módosítások egyértelműen követhetőek és áttekinthetőek legyenek mind a jogalanyok, mind a jogalkalmazó szervek számára.”[18] További korlátot jelent: a visszamenőleges hatály tilalma; az, hogy a jogalanyok számára kellő időt kell hagyni a felkészülésre; a jogbiztonság védelme. Bragyova szerint az Alkotmánybíróság számára megválaszolendő további kérdés, hogy mi a jogkövetkezménye annak, ha a költségvetési törvény nem csak a költségvetést tartalmazza. „Ebben az esetben gyakorlatilag két megoldás közül lehet választani: a törvény vagy teljes egészében alkotmányellenes, vagy a költségvetési törvény érvényes, de a vele együtt elfogadott vegyes tartalmú törvények alkotmányellenesek.” Az első megoldás kizárható, hiszen a törvény költségvetési részének alkotmányossága kétségtelen. A fennmaradó rész alkotmányellenessége abban áll, hogy a költségvetési törvény részeként fogadta el az Országgyűlés, megsértve ezzel az eljárási szabályokat. Fontos kérdés, kiterjed-e a megsemmisítés hatása a módosító rendelkezések által megváltoztatott jogszabályokra is. Bragyova megítélése, hogy ez a megsemmisítés hatályától függ. Ha az Alkotmánybíróság a főszabályt alkalmazza, akkor ez ex nunc hatályú. Az alkotmánybíró véleménye szerint megsemmisítésnek nincs semmilyen közvetlen hatása a megsemmisítés időpontjában érvényes jogra. A határozattal a 2006. február 14-ével megsemmisítendő módosító törvények joghatása a Kötv. hatályba lépésével, 2005. január 1-jén beállt. Ezeknek a módosító rendelkezéseknek 2006. februárban ex nunc hatállyal történő megsemmisítése a módosított jogszabályok érvényességén nem változtathat. Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben kimondhatta volna, hogy a megsemmisítés nem érinti a megsemmisített törvénnyel megváltoztatott törvények érvényességét. Ekkor a módosított törvények változatlanul érvénybe maradnának, mert a megsemmisítés hatálya rájuk nem terjedne ki.[19]

Dr. Kukorelli István[20] csatlakozott dr. Bragyova András párhuzamos indokolásához.

Dr. Harmathy Attila[21] sem a határozattal, sem az indokolásával nem értett egyet. Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatát vizsgálva megállapította, hogy jelen esetben azt kellett vizsgálni, veszélyezteti-e a jogállamiságot, a jogbiztonságot a sok, egymással összefüggésben nem álló, módosító szabálynak a költségvetési törvénybe való felvétele. Ezeknek a szabályoknak a Kötv.-ben történő megalkotása alapot ad-e az alkotmányellenesség megállapítására?

A döntésnél az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből és a költségvetésről szóló szabályából kell kiindulni, ugyanakkor a költségvetési törvény tartalmára, elfogadásának eljárási szabályaira nem az Alkotmány, hanem a jogszabályi hierarchia alacsonyabb szintjén lévő jogszabályok tartalmazznak rendelkezéseket; többek között az Áht. Az Országgyűlésnek a költségvetéssel

kapcsolatos szerepét az Alkotmány 19. § (2) bekezdésével[22] összhangban kell értelmezni. A „megállapítja” kifejezés tartalmát az Országgyűlésnek az a jelentős és ellenőrző szerepe adja meg, amely a végrehajtó hatalommal szemben áll fent. „Ebből az következik, hogy az Országgyűlés nem csak a bevételek és kiadások mérlegét állapítja meg, engedélyezve a Kormánynak a kiadás fő előirányzatainak megfelelő pénzfelhasználást, hanem az előirányzatok jóváhagyásakor állást foglal azokról a társadalompolitikai és gazdaságpolitikai célokról is, amelyeknek megvalósítását szolgálják a kiadási előirányzatok. Az Országgyűlésnek az állami költségvetés jóváhagyásánál az Alkotmány alapján játszott szerepével az áll összhangban, hogy a költségvetéshez szorosan kapcsolódó, a társadalompolitikai és a gazdaságpolitikai célokat egy-egy költségvetési időszaknál hosszabb időtartam alatt megvalósító jogszabályokat a költségvetés jóváhagyása során felülvizsgáljanak és adott költségvetési időszak követelményeinek megfelelően megváltoztassanak. Ilyen változtatásokat a gazdaság pénzügyi eszközökkel történő befolyásolása szükségessé tesz.”[23]

Az alkotmánybíró úr ezt követően külföldi szabályokat és gyakorlatot tanulmányozott (német, osztrák, angol és francia alkotmányos rendszert), s a következőket állapította meg: a költségvetési törvény a parlament fontos eszköze a kormány pénzügyi tevékenységének ellenőrzéséhez; e törvény tartalmilag szorosan kapcsolódik a gazdaságirányítás többi eszközehez; a költségvetési törvény és a gazdaságpolitikai célokat megvalósító, hosszabb ideig alkalmazandó jogszabályok között feszültség keletkezhet, így szükségessé válhat a jogszabályok módosítása; vannak olyan országok, ahol alkotmányban határozzák meg a költségvetés tartalmi körét és időtartamát, így alkotmányellenes olyan szabályoknak a költségvetési törvénybe való felvétele, amelyek nem felelnek meg az alkotmányos előírásoknak.

Az indítványozó által kifogásolt jogalkotási módszer megnehezíti, hogy a norma címzettjei megismerhessék a szabályokat. Ezért az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdése alapján meg kellett állapítani ezeknek a jogszabályoknak az alkotmányellenességét, és ezeket meg kellett semmisíteni. „Olyan esetekben, amikor a vizsgált rendelkezések más jogszabályok módosításáról, kiegészítéséről szólnak, az Alkotmánybíróság a módosított, kiegészített jogszabályra vonatkozóan hoz döntést. Ennek megfelelően kell a jelen esetben a költségvetési törvény támadott szabályai által módosított törvények alkotmányellenességét megállapítani, és a megsemmisítést kimondani.”[24] A határozat hivatalos lapban való közzététele napjától ezeket a megsemmisített jogszabályokat alkalmazni nem lehet.

Dr. Erdei Árpád[25] alkotmánybíró különvéleményében megfogalmazta, hogy a Kötv.-ben foglalt, más törvényeket módosító rendelkezések megsemmisítése nem elegendő, az Alkotmánybíróságnak tovább kellett volna mennie. Amennyiben valamely törvény módosításáról szóló törvényi rendelkezés alkotmányellenes, a rendelkezés által módosított jogszabály érintett része is alkotmányellenessé válik. Ezek az alkotmányellenes rendelkezések hatályba lépésük után a módosított jogszabályhelyekben élnek tovább. Attól, hogy egy alkotmányellenes módosító rendelkezés beépül az inkorporáló jogszabály szövegébe alkotmányellenessége nem szűnik meg. Így a Kötv. más törvényeket módosító rendelkezéseinek formai alkotmányellenessége a módosított törvényeket az érintett részekben alkotmányellenessé teszi. A megsemmisítésnek a módosított rendelkezésekre is ki kell terjednie. Az alkotmányellenesség megszüntetését csak a módosított, illetőleg újonnan beiktatott rendelkezések egységesen, pro futuro hatállyal történő megszüntetése biztosítható volna.[26]

Dr. Holló András, az Alkotmánybíróság előző elnöke, különvéleményében leírta, hogy nem ért egyet a törvénymódosítások megsemmisítésével. A taláros testület gyakorlatából ugyanis kitűnik, hogy lehetőség van az alkotmánysértés megállapításának és a megsemmisítésének leválasztott mérlegelésére, azaz teljes leválasztására és ennek megfelelően kizárólag az

alkotmányértést megállapító határozat meghozatalára. A jelen ügyben is alkalmazni kellett volna ezt az elválasztó mérlegelést. Elegendő lett volna a költségvetéshez kapcsolt törvényalkotási eljárás alkotmányellenességének kimondása, a módosító rendelkezések megsemmisítésének mellőzésével.[27] A különvéleményhez Dr. Bagi István[28] alkotmánybíró úr is csatlakozott. Megítélésem szerint is ez a Holló András által sugallt megoldás lett volna a legszerencsésebb. Véleményem szerint a Kötv.-hez kapcsolt szabályok, amelyek más törvényeket módosítanak, az alkalmazott törvényalkotási megoldást tekintve alkotmányellenesek. Ez azonban nem jelenti azt, hogy tartalmukat tekintve is azok lennének. Így, a módosító rendelkezések megsemmisítését mellőzve, a költségvetéshez kapcsolt törvényalkotási eljárás alkotmányellenességét kellett volna megállapítani.

A téma jelentőségéből adódóan, természetesen a politikai erők is értékelték a határozatot. Várfalvi István, a Pénzügyminisztérium helyettes államtitkára a döntés után azt hangsúlyozta, hogy a határozat nem a módosító törvények tartalmát tartotta alkotmányellenesnek, hanem azt az eljárást, amelynek keretében megszülettek. Emlékeztetett: 2006-ban már „csak” 15 törvényt módosítottak a költségvetési törvényben.[29]

Herényi Károly, az MDF frakcióvezetője szerint helyreállt a törvényesség, és a határozat kihirdetése után adott interjújában azon reményének adott hangot, hogy döntésének hatása a jövőben is érzékelhető lesz: „A mindenkori kormányzati többséget vissza kell, hogy tartsa attól, hogy ilyen hasonló eljárásokat, salátatörvények elfogadását erőltesse át az Országgyűlésben.”[30] Bár a 2006-os költségvetés eredeti tervezetében még számos egyéb törvény módosítása is szerepelt, amikor a kabinet értesült arról, hogy az Alkotmánybíróság az MDF elnökének indítványát tárgyalni fogja, kiírtották a szövegből a „salátatörvény-gyanús” elemeket.[31]

Az SZDSZ elnöke, Kuncze Gábor szerint a döntés várható volt. A politikus hangoztatta, hogy a salátatörvények szinte áttekinthetlenné teszik a törvényalkotást, és kicsi a lehetősége annak, hogy a csomag egy-egy elemét például akár az ellenzék is támogathassa.[32]

Felhasznált irodalom

1. 76/B/2005. AB határozat
2. Földes Gábor: Pénzügyi jog (Osiris Kiadó, Budapest, 2005.), 89-111. o.
3. Kukorelli István (szerk.): Alkotmánytan I. (Osiris Kiadó, Budapest, 2003.) 393-394. o.
4. <http://www.origo.hu/itthon/20060214alkotmanyellenes.html>; letöltés ideje: 2006-03-03
5. http://www.radio.hu/index.php?cikk_id=170490; letöltés ideje: 2006-03-02
6. <http://www.magyarhirlap.hu/cikk.php?cikk=101221>; letöltés ideje: 2006-02-16

---

[1] III. évf. nappali tagozatos joghallgató, Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

[2] Az Országgyűlés 1998 márciusában választotta az Alkotmánybíróság tagjává.

[3] A döntés érdemével egyetértő, de eltérő indoklást valló alkotmánybíró párhuzamos indokolás formájában eltérő álláspontját írásba foglalhatja és a határozathoz csatolhatja. Ezt a határozattal együtt kell közzétenni.

[4] A szavazásnál kisebbségben maradt, eltérő állásponton lévő alkotmánybíró megfogalmazhatja különvéleményét, amit szintén közzé kell tenni a határozattal.

[5] Kukorelli István (szerk.): Alkotmánytan I. (Osiris Kiadó, Budapest, 2003.) 393-394. o.

- [6]Az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt határozat szerint az eljárást meg kell szüntetni, ha az indítvány benyújtása után a vizsgálat alá vont jogszabály hatályát veszítette.
- [7] <http://www.origo.hu/itthon/20060214alkotmanyellenes.html>; letöltés ideje: 2006-03-03
- [8] 2005 novembere óta az Alkotmánybíróság elnöke
- [9] Lásd bővebben: Földes Gábor: Pénzügyi jog (Osiris Kiadó, Budapest, 2005.), 89-111. o.
- [10] 76/B/2005. AB határozat, dr. Bihari Mihály párhuzamos indokolása 2. pont
- [11] Azok a kódexek, amelyek egy-egy jogterületet a teljesség igényével szabályoznak, például: Ptk., Btk.
- [12] A deregulációs szándék vagy egy átfogó kodifikációs folyamat indokolhatja, hogy több jogszabályt egyetlen törvényben módosítsanak.
- [13] 76/B/2005. AB határozat, dr. Bihari Mihály párhuzamos indokolása 3. pont
- [14] Az Országgyűlés 2005 szeptemberében választotta az Alkotmánybíróság tagjává.
- [15] 3/1997. (I. 22.) AB határozat
- [16] 52/1997. (X. 14.) AB határozat
- [17] 42/1995. (VI. 30.) AB határozat
- [18] 8/2003. (III. 14.) AB határozat
- [19] 76/B/2005. AB határozat, dr. Bragyova András alkotmánybíró párhuzamos indokolása
- [20] 1999 júniusa óta tagja az Alkotmánybíróságnak.
- [21] Az Országgyűlés 1998 decemberében választotta az Alkotmánybíróság tagjává.
- [22] „Az Országgyűlés a népszuverenitásból eredő jogait gyakorolva biztosítja a társadalom alkotmányos rendjét, meghatározza a kormányzás szervezetét, irányát és feltételeit.”
- [23] 76/B/2005. AB határozat, dr. Harmathy Attila alkotmánybíró különvéleménye 5. pont
- [24] 76/B/2005. AB határozat, dr. Harmathy Attila alkotmánybíró különvéleménye 9. pont
- [25] 2003 augusztusa óta az Alkotmánybíróság helyettes elnöke.
- [26] 76/B/2005. AB határozat, dr. Erdei Árpád alkotmánybíró különvéleménye
- [27] 76/B/2005. AB határozat, dr. Holló András alkotmánybíró különvéleménye
- [28] Az Országgyűlés 1997 júniusában választotta az Alkotmánybíróság tagjává.
- [29] <http://www.origo.hu/itthon/20060214alkotmanyellenes.html>; letöltés ideje: 2006-03-03
- [30] http://www.radio.hu/index.php?cikk_id=170490; letöltés ideje: 2006-03-02
- [31] <http://www.magyarhirlap.hu/cikk.php?cikk=101221>; letöltés ideje: 2006-02-16
- [32] <http://www.origo.hu/itthon/20060214alkotmanyellenes.html>; letöltés ideje: 2006-03-03